

ROZVOJ KLÍČOVÉ KOMPETENCE K UČENÍ A KLÍČOVÉ KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Žáci se učí oddělovat zrna od plev neboli odfiltrovat přebytečné a dojít k jádru věci.

JAK NA TO

- Sdělte žákům, že cílem aktivity je učít se rozpoznávat podstatné součásti textu.
- Namalujte na tabuli obrovský filtr (trychtýř) a pod ním baňku.
- Rozdejte žákům do dvojic učební texty, které se vztahují k probíranému tématu.
- Úkolem dvojic je určit v textu **5 klíčových slov** (může jich být také 10, 20, zkrátka kolik uznáte za vhodné podle délky a složitosti textu).
- Možná se nejprve se žáky zastavíte nad tím, co znamená nejdůležitější. Společně se pokuste definovat, co tím rozumíte (například slova, která vystihují význam a smysl celého textu).
- Jakmile je některá dvojice hotova, jeden žák z ní přijde k tabuli a napíše vybraných pět slov do baňky pod filtr.
- Další dvojice se přidávají a do baňky připisují slova, která tam ještě nejsou.
- Poté, co se všichni vystřídají, diskutujte se třídou, kterých 5 (10 nebo kolik jste určili) slov je těch základních.
- Jakmile se na nich shodnete, vyfiltrovaná slova se stanou základem pro poznámky, které si každý žák dělá individuálně.
- Nakonec proveďte reflexi. Shodli se žáci na stejných slovech? K čemu je vytipování klíčových slov užitečné? Co žáci udělají, když nějakému slovu v textu nerozumí?

POUŽITÍ

- FILTR je dobré zařadit do výuky každého předmětu. Žáky seznámíte s typem odborného textu typického pro váš předmět a necháte je hledat klíčová slova. Podpoříte je v tom, aby si sami vyhledávali a četli odborné texty.
- V **zeměpise, fyzice, chemii, biologii** budou filtrovaná slova nejspíše odborné termíny.
- V **českém jazyce** může být kritérium pro nejdůležitější slova trochu odlišné. Např. 5 klíčových charakteristik hrdiny v romantické literatuře, slova typická pro styl určitého spisovatele, nejvíce nečekaná, manipulativní, nejexpresivnější slova v určité části textu.

PROČ TO DĚLAT

- Žáci si při výuce mají stále dělat poznámky, přitom se ale tato zásadní dovednost málo cvičí. FILTR je dobrou tréninkovou metodou, která umožňuje žákům získat důvěru ve svou dovednost oddělovat podstatné informace od méně důležitých.

- Zkušenosti učitelů s aktivitou ukazují, že čas investovaný do vybírání klíčových slov se vyplatí, protože žáky naučí základní dovednosti pro práci s textem (tzv. studijní čtení), které budou potřebovat pro celý život.
- Tím, že žákům ukážeme, že se klíčové části textu dají rychle najít a poměrně lehce zmapovat, je motivujeme k tomu, aby při svém učení využívali větší množství zdrojů.
- Všechny výše zmíněné dovednosti jsou důležitou součástí samostatného učení, které si žáci tímto trénují.

VARIANTY

- Filtr nakreslete na magnetickou tabuli. Místo toho, aby žáci psali slova na tabuli, píšou je na kartičky, které magnetem připevní na tabuli. Při diskusi pak pohybujete kartičkami se slovy a umísťujete je tam, kam se shodnete, že patří.